

DOI: <https://doi.org/10.54937/2026.9788056112410.371-378>

ANALÝZA VZŤAHOV POHYBOVÝCH SCHOPNOSTÍ A ZRUČNOSTÍ V MOTORIKE DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTOR ABILITIES AND SKILLS IN THE MOTOR PERFORMANCE OF PRESCHOOL AND EARLY SCHOOL AGE CHILDREN

LAURA KRÁĽOVÁ

*Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, Katedra hudobnej, výtvarnej a telesnej výchovy
Ul. 17. novembra č 15, 080 01 Prešov, Slovenská Republika
Email: laura.kralova@smail.unipo.sk
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-3081-6242>*

ABSTRAKT

Predkladaný príspevok poskytuje ucelený prehľad teoretických východísk pohybových schopností, pohybových zručností a pohybových kompetencií v kontexte predprimárneho a primárneho vzdelávania. Analyzuje ich definície, štruktúru, klasifikáciu a vývinové osobitosti, pričom zdôrazňuje vzájomnú prepojenosť týchto kategórií v procese motorického učenia. Dokument poukazuje na význam biologických, kognitívnych, sociokultúrnych a environmentálnych determinantov ovplyvňujúcich motorický rozvoj detí. Osobitná pozornosť je venovaná vzťahu medzi motorickými kompetenciami a zdravým životným štýlom, ako aj potrebe systematickej diagnostiky a cielenej pedagogickej intervencie v ranom veku. Príspevok tak vytvára teoretický rámec pre pochopenie úlohy motorického vývinu v edukačnom prostredí a jeho implikácií pre kvalitu telesnej výchovy.

Kľúčové slová: *pohybové schopnosti, pohybové zručnosti, pohybové kompetencie, motorický vývin, telesná výchova*

ABSTRACT

This paper provides a comprehensive overview of the theoretical foundations of motor abilities, motor skills, and motor competencies within the context of pre-primary and primary education. It analyses their definitions, structure, classification, and developmental characteristics, while emphasizing the interrelation of these categories within the process of motor learning. The contribution highlights the significance of biological, cognitive, sociocultural, and environmental determinants influencing children's motor development. Special attention is given to the relationship between motor competencies and a healthy lifestyle, as well as the need for systematic diagnostics and targeted pedagogical intervention in early childhood. The paper thus offers a theoretical framework for understanding the role of motor development in educational settings and its implications for the quality of physical education.

Keywords: *motor abilities, motor skills, motor competencies, motor development, physical education*

ÚVOD

Motorický vývin detí predstavuje komplexný a dynamicky sa meniaci proces, ktorý je determinovaný interakciou biologických, psychologických, sociálnych a environmentálnych faktorov. V podmienkach súčasnej spoločnosti, ktorá je charakterizovaná výrazným poklesom spontánnej pohybovej aktivity detí, nadobúda skúmanie pohybových schopností, pohybových zručností a pohybových kompetencií mimoriadny význam. Tieto tri kategórie tvoria základné piliere motorického fungovania človeka, pričom ich kvalita zásadne ovplyvňuje nielen výkonnostnú stránku motoriky, ale aj celkový zdravotný stav, psychosociálny rozvoj a pripravenosť dieťaťa aktívne participovať na pohybových a športových aktivitách v priebehu života.

V pedagogickej praxi, najmä v kontexte predprimárneho a primárneho vzdelávania, vystupuje systematická diagnostika a rozvoj motorických predpokladov ako kľúčový predpoklad efektívneho plánovania a realizácie kvalitnej telesnej výchovy. Pohybové kompetencie, ktoré predstavujú integráciu pohybových schopností a zručností do funkčného a kontextovo flexibilného celku, sa v posledných rokoch stali jedným z centrálnych pojmov v teórii i praxi telesnej výchovy. Reflektujú schopnosť dieťaťa primerane reagovať na motorické požiadavky rôznych situácií a vytvárajú predpoklad pre bezpečnú a úspešnú participáciu na kultúre pohybu, športu a hier.

Význam motorických kompetencií presahuje hranice výkonovej dimenzie a zasahuje do oblastí celkového životného štýlu, emocionálnej pohody, sociálnej interakcie a dlhodobej adherencie k pohybovej aktivite. Výskumy zároveň potvrdzujú ich úzke prepojenie so zdravotným stavom detí, úrovňou pohybovej aktivity, telesnou zdatnosťou a dokonca aj s akademickým výkonom. Z uvedených dôvodov je nevyhnutné zaoberať sa nielen samotnou charakteristikou pohybových schopností, zručností a kompetencií, ale aj ich diagnostikou, vývinovými determinátmi a edukačným potenciálom.

POHYBOVÉ SCHOPNOSTI

a) Definícia a základné charakteristiky

Pohybové schopnosti možno charakterizovať ako súbor integrovaných, vnútorných a relatívne autonómnych predpokladov nevyhnutných na realizáciu pohybových úloh [1]. Predstavujú komplex individuálnych psychofyzických charakteristík, ktoré sa formujú na báze vrodených genetických determinantov a podmieňujú kvalitu priebehu i výsledný efekt vykonávanej pohybovej aktivity [2]. Ich podstata má latentný charakter, pričom ich úroveň možno zisťovať výlučne prostredníctvom vonkajších prejavov na základe asociatívneho hodnotenia pomocou indikátorov vo forme testových batérií [3]. Pohybové schopnosti tak vystupujú ako čiastkové komponenty ľudského pohybového prejavu, ktoré sa v prevažnej väčšine pohybových činností manifestujú v komplexnej, vzájomne previazanej podobe [4].

Pohybové schopnosti v určitej miere ohraničujú rozsah pohybových kompetencií jednotlivca, pričom sa akcentuje ich potenciálny charakter. Nesú si trvalú, prevažne geneticky determinovanú povahu, ktorá ovplyvňuje nielen motorické, ale aj kognitívne procesy. Predstavujú vnútorné predispozície organizmu pre realizáciu pohybovej aktivity a tvoria fundamentálny základ pre následné nadobúdanie pohybových zručností [3].

b) Klasifikácia a taxonómia

Základný rámec taxonomického členenia pohybových schopností vychádza z dominujúcich predispozícií, na základe ktorých sa diferencujú tri hlavné triedy týchto schopností. Kondičné (energetické) schopnosti sú primárne determinované energetickými procesmi a zahŕňajú silové, rýchlostné a vytrvalostné komponenty motoriky [6,5].

Koordináčne (informačné) schopnosti sú podmienené najmä neurosenzorickými a psychickými predpokladmi a zahŕňajú priestorovo-orientačnú, kinesteticko-diferenciačnú, reakčnú, rytmickú a rovnovážnu schopnosť [5].

Tretiu kategóriu predstavujú komplexné (hybridné) pohybové schopnosti, pri ktorých nemožno identifikovať jednoznačnú dominanciu niektorej zo spomenutých skupín predispozícií. Do tejto skupiny sa zaraďuje aj flexibilita, ktorá sa svojím charakterom čiastočne vyčleňuje z uvedeného klasifikačného

rámca. Niektorí autori ju preto postulujú ako relatívne autonómnu schopnosť, pričom ju zaraďujú medzi pasívne systémy zabezpečujúce prenos energie [5].

Súčasný poňatie štruktúry koordinačných schopností vychádza z ich diferenciacie podľa troch dominantných funkčných komplexov: motorického učenia, procesov riadenia a regulácie pohybu a motorickej adaptácie. Kinesteticko-diferenciačná schopnosť sa definuje ako predispozícia umožňujúca presné rozlišovanie silových, priestorových a časových parametrov motorického priebehu. Schopnosť spájania pohybov predstavuje dispozičný predpoklad efektívne integrovať čiastkové pohybové prvky, koordinovať pohyby jednotlivých segmentov tela a spájať ich do priestorovo, časovo i dynamicky usporiadaného celku orientovaného na optimálne splnenie pohybovej úlohy [7].

c) Vývinové aspekty

Pohybové schopnosti prechádzajú nerovnomerným ontogenetickým vývinom, pričom každá z nich vykazuje špecifickú trajektóriu zrenia determinovanú postupným dozrievaním jednotlivých systémov a funkcií organizmu [4]. Obdobie od 5 do 8 rokov je možné charakterizovať ako „prechodné“ štádium v rámci formovania pohybovej výkonnosti, keď základné pohybové schopnosti a zručnosti nadobúdajú zrelú podobu, avšak s výraznou interindividuálnou variabilitou vo výkonnostnej úrovni [8].

Vývinové charakteristiky koordinačných schopností sú výrazne modulované úrovňou kognitívnych funkcií a pôsobením stimulačných mechanizmov [9]. Kým v ranom detstve je motorický vývin prevažne determinovaný biologickými procesmi maturácie, v neskorších vývinových štádiách zohráva rozhodujúcu úlohu rozsah pohybových príležitostí a nadobudnutých skúseností. Vek významne ovplyvňuje úroveň rovnováhových schopností, ako aj lokomočné a manipulačné zručnosti, čo podporuje zistenia, že motorický vývin v najskorších ontogenetických obdobiach je primárne riadený biologickou maturáciou [10].

d) Vzťah k pohybovým zručnostiam

Vzťah medzi pohybovými schopnosťami a pohybovými zručnosťami má recipročný charakter. Pohybové schopnosti vystupujú ako fundamentálne predispozície pre efektívne osvojovanie zručností, pričom sa súčasne v procese motorického učenia ďalej rozvíjajú a kultivujú. Kľúčový rozdiel medzi oboma kategóriami spočíva v ich miere všeobecnosti – pohybové schopnosti sú široko generalizované a vo výraznej miere geneticky podmienené, zatiaľ čo pohybové zručnosti majú úlohovo špecifický charakter a sú nadobúdané prostredníctvom učenia a praktickej skúsenosti [11].

Pohybové zručnosti predstavujú účelové a funkčné uplatňovanie pohybových schopností, pričom ich úroveň osvojovania je podmienená kvalitou motorických predispozícií a jednotlivých pohybových schopností [11]. V priebehu motorického učenia dochádza k postupnej automatizácii nadobúdaných zručností, čo signalizuje vyšší stupeň ich zvládnutia, keďže vykonávanie pohybovej činnosti prebieha relatívne nevedome a s minimálnou potrebou vedomej kontroly [7].

e) Význam pre zdravie a vzdelávanie

Pohybové schopnosti tvoria fundamentálne komponenty telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti, pričom samotná pohybová výkonnosť predstavuje užšie a špecifickejšie poňatie než širší koncept telesnej zdatnosti. Základná pohybová výkonnosť vystupuje ako štruktúrovaná, globálne koncipovaná entita, ktorá sa viaže súčasne na zdravotné aspekty aj na výkonové parametre, pričom jej jadro tvoria komponenty reprezentujúce bazálne pohybové schopnosti [12]. Diagnostika úrovne pohybových schopností výrazne prispieva k optimalizácii a skvalitňovaniu pohybových programov v školskom prostredí a zároveň podporuje pozitívne pohybové zážitky detí, čím posilňuje ich dlhodobý vzťah k pohybovej aktivite [13].

POHYBOVÉ ZRUČNOSTI

a) Definícia a všeobecná charakteristika

Pohybová zručnosť predstavuje na základe procesov motorického učenia a systematického opakovania nadobudnutú pripravenosť jednotlivca riešiť pohybové úlohy a dosahovať pri nich úspešný, funkčne optimálny výsledok. Ide o učenie získané spôsobilosti, ktoré umožňujú vykonávať pohybovú činnosť správne, efektívne a zároveň adaptabilne – aj v podmienkach, ktoré sa odlišujú od pôvodne osvojovaných situácií. Pohybová zručnosť nie je totožná s konkrétnou pohybovou činnosťou ani s jej štruktúrou,

predstavuje skôr abstraktnú kategóriu označujúcu spôsobilosť získanú učením, ktorá sa premieta do kvality realizácie pohybu [7].

Každá pohybová zručnosť je definovaná určitou mierou automatizácie (stereotypizácie) a zároveň plasticity, teda schopnosti adaptovať sa na meniace sa vonkajšie alebo vnútorné podmienky. V priebehu motorického učenia dochádza k postupnému upevňovaniu a automatizovaniu realizácie danej zručnosti, čo možno označiť ako vznik pohybového návyku [7].

b) Klasifikácia pohybových zručností

Základným východiskom pre klasifikáciu pohybových zručností je ich rozlíšenie na hrubé a jemné. Jemné pohybové zručnosti (fine-motor-skills) predstavujú činnosti založené na precíznych pohyboch ruky či samotných prstov, pri ktorých dominujú senzomotorické mechanizmy a vysoká úroveň koordinácie [11]. Medzi základné pohybové zručnosti patria univerzálne motorické vzorce, akými sú chôdza, beh, skokové formy, hádzanie, chytanie, šplhanie či stúpanie, ktoré predstavujú fundamentálne prvky ľudského pohybového repertoáru [4].

Z hľadiska pôvodu a funkčného významu možno pohybové zručnosti členiť na tri kategórie:

- **Počiatkové pohybové zručnosti** – vývinové míľniky typické pre obdobie do približne 13. mesiaca života, ktoré odrážajú rané dozrievanie motorických funkcií.
- **Fundamentálne pohybové zručnosti** – fylogeneticky zakotvené, univerzálne zručnosti charakteristické pre celé ľudstvo, rozvíjajúce sa v dlhšom vývinovom období približne od prvého do siedmeho až desiateho roku života.
- **Špecializované pohybové zručnosti** – ontogeneticky podmienené, interindividuálne špecifické zručnosti, ktoré sa formujú výberovým osvojením v závislosti od osobných záujmov, podmienok a pohybových skúseností jednotlivca [14].

c) Vývinové osobitosti

Proces osvojovania pohybových zručností neprebíha lineárne, ale je podmienený dynamickým vzťahom medzi frekvenciou opakovaní, dĺžkou nácviku a úrovňou zvládnutia danej zručnosti, čo sa manifestuje prostredníctvom tzv. krivky učenia. Obdobie približne medzi šiestym a siedmym rokom života sa vyznačuje výrazným vývinovým posunom smerom k plynulejším, lepšie koordinovaným a relatívne energeticky úsporným pohybovým prejavom [14].

Kľúčovým faktorom pri formovaní zreých foriem pohybových zručností je adekvátne množstvo a variabilita pohybových príležitostí. Ich deficit môže významne limitovať deti pri osvojení špecializovaných športových zručností v období neskorého detstva, počas adolescencie či v dospelosti [15].

d) Vzťah k pohybovým schopnostiam

Pohybové schopnosti tvoria jeden zo zásadných predpokladov pre efektívne osvojovanie pohybových zručností, pričom sa zároveň v procese motorického učenia ďalej rozvíjajú a kultivujú. Kľúčový rozdiel medzi oboma kategóriami spočíva v úrovni ich všeobecnosti – pohybové schopnosti predstavujú široko generalizované predispozície, zatiaľ čo pohybové zručnosti sú úlohovo špecifické a viazané na konkrétne motorické činnosti [11].

Pohybové zručnosti vyjadrujú funkčné a účelové uplatnenie pohybových schopností, pričom ich úroveň osvojovania je determinovaná jednak vrodenými predispozíciami, ako aj kvalitou rozvinutých motorických schopností [11].

e) Význam pre vzdelávanie a zdravie

Pohybové zručnosti predstavujú kľúčový pilier konceptu pohybovej gramotnosti (physical literacy) a tvoria nevyhnutný základ pre úspešnú participáciu na širokom spektre pohybových a športových aktivít [16]. Insuficientné osvojenie fundamentálnych pohybových zručností v ranom detstve môže výrazne redukovať možnosti aktívneho zapájania sa do pohybových činností v neskorších životných obdobiach [17].

V kontexte školskej telesnej výchovy vystupuje rozvoj pohybových zručností ako centrálna zložka kurikula. Kvalitná telesná a športová výchova by mala systematicky formovať základy celoživotnej fyzickej aktivity a vytvárať prostredie podporujúce pozitívne pohybové skúsenosti. Školský vzdelávací program

má preto poskytovať deťom adekvátne a variabilné príležitosti na motorické učenie, ktoré podporujú nielen rozvoj psychomotorických, ale aj sociálnych kompetencií [18].

POHYBOVÉ KOMPETENCIE

a) Definícia a konceptualizácia

Pohybové kompetencie možno interpretovať ako integrovaný súbor pohybových schopností a zručností, ktorými jedinec disponuje a ktoré mu umožňujú efektívne participovať na každodenných pohybových aktivitách [19]. Základné pohybové kompetencie predstavujú kontextovo podmienené funkčné výkonnostné dispoziície, ktoré umožňujú jednotlivcovi adekvátne reagovať na nároky špecifickej pohybovej úlohy naprieč rôznymi kontextmi telesnej kultúry a športovej praxe [20].

Pohybové kompetencie možno chápať ako mieru celkovej spôsobilosti jednotlivca v rámci celého spektra jeho pohybových schopností a zručností, ako aj súvisiacich regulačných a kontrolných mechanizmov, ktoré determinujú kvalitu motorického prejavu, úroveň koordinácie a schopnosť efektívne riadiť pohyb [21]. V pedagogických vedách sa pojem kompetencia uplatňuje jednak ako zastrešujúci termín pre rôzne výkonnostné dispoziície, jednak ako samostatný teoretický konštrukt v rámci kategórie pre-dispozií pohybového výkonu, kde predstavuje integratívny prvok spájajúci vedomostné, zručnostné aj regulačné dimenzie motorického konania [22].

b) Štruktúra a klasifikácia

Základné pohybové kompetencie sú koncipované ako dvojzložkový systém zahŕňajúci jednak kompetencie spojené s ovládaním lopty (manipulačné zručnosti), jednak kompetencie súvisiace s ovládaním pohybov vlastného tela (lokomočné zručnosti) [23].

Ich celková štruktúra je formovaná viacerými funkčnými dimenziami, ktoré sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú:

- **Telesný aspekt** – predstavuje komplex motorických predpokladov a funkčných dispozií, ktoré umožňujú bezpečnú, efektívnu a úspešnú participáciu na pohybových aktivitách.
- **Kognitívny aspekt** – zahŕňa schopnosť rozpoznávať, analyzovať a interpretovať účinky pohybovej aktivity, jej dopad na organizmus a riziká spojené s neadekvátnou úrovňou pohybovej aktivity.
- **Emocionálny aspekt** – reflektuje úroveň sebedovomonia, vnútornú motiváciu a emocionálnu angažovanosť jednotlivca pri realizácii pohybových činností.
- **Behaviorálny aspekt** – predstavuje mieru osobnej zodpovednosti, angažovanosti a dlhodobého záväzku jednotlivca vo vzťahu k udržiavaniu celoživotnej pohybovej aktivity [4].

c) Vývinové aspekty a determinanty.

Rozvoj pohybových kompetencií je výrazne podmienený vekom, pohlavím a telesným zložením jednotlivca. Spomedzi týchto faktorov vystupuje vek ako najstabilnejší a najsilnejší determinant, keďže s jeho postupom sa spravidla zvyšuje úroveň fundamentálnych pohybových zručností [24]. Výskumné zistenia zároveň poukazujú na to, že najvýraznejší vekový progres v oblasti pohybových kompetencií sa objavuje približne v období od 3 do 10 rokov [25].

Hmotnostný status vyjadrený prostredníctvom BMI predstavuje jeden z kľúčových faktorov ovplyvňujúcich úroveň pohybových kompetencií. Dynamické teoretické modely v tejto oblasti opisujú prepojenia medzi pohybovými kompetenciami, telesnou zdatnosťou, úrovňou pohybovej aktivity a rizikom rozvoja obezity [26].

Sociokultúrne a environmentálne podmienky, vrátane rodinného zázemia, socioekonomického statusu, vrstovníckych vzťahov či školského prostredia, zohrávajú zásadnú úlohu pri formovaní úrovne pohybových kompetencií [18]. Deti pochádzajúce z prostredí s nižším socioekonomickým statusom často dosahujú slabšie výsledky v oblasti motorických kompetencií, čo zdôrazňuje význam kvality životného a pohybového prostredia pre optimálny motorický rozvoj [27].

d) Vzťah k pohybovým schopnostiam a zručnostiam

Pohybové kompetencie predstavujú integrované spojenie pohybových schopností a zručností do funkčného celku, ktorý umožňuje efektívnu a úspešnú účasť na rôznych pohybových aktivitách [19]. Vzťah

medzi kompetenciami a zručnosťami má hierarchickú povahu – pohybové zručnosti tvoria základný stavebný prvok, zatiaľ čo pohybové kompetencie predstavujú ich aplikované uplatnenie v špecifických podmienkach a kontextoch [17].

Rozlišujú sa dve úrovne motorického prejavu: základné pohybové zručnosti, teda viditeľné a pozorovateľné pohybové výkony, a základné pohybové kompetencie, ktoré vystupujú ako dispozičný predpoklad úspešnej realizácie pohybovej úlohy [28]. Rozvoj pohybových zručností je nevyhnutnou podmienkou formovania pohybových kompetencií, pričom primeraná úroveň ich osvojenia je kľúčová pre zapojenie do sveta športu a herných aktivít [19].

e) Význam pre zdravie a vzdelávanie

Pohybové kompetencie predstavujú zásadný prvok pri formovaní zdravého a aktívneho životného štýlu už v najskorších vývinových obdobiach. Nedostatočné sebahodnotenie vlastnej motorickej kompetentnosti môže viesť k oslabeniu procesu osvojovania pohybových zručností, čo následne redukuje príležitosti na aktívnu účasť v pohybových aktivitách a môže vytvárať dlhodobé bariéry v motorickom rozvoji [17,26].

Kvalitná telesná a športová výchova má zohrávať kľúčovú úlohu pri systematickom rozvoji pohybových kompetencií, ktoré sú nevyhnutným východiskom pre budovanie celoživotného vzťahu k pohybovej aktivite. Napriek tomu, že existujú robustné dôkazy o zásadnom význame motorického vývinu pre celkový zdravotný stav detí a mládeže, aktuálne edukačné politiky ešte stále neponúkajú jasne definované odporúčania týkajúce sa cielenej podpory rozvoja pohybových kompetencií [10].

Základné pohybové kompetencie tvoria fundament pre aktívnu participáciu na kultúre pohybu, športu a cvičenia, pričom ide o dispozície, ktoré sú udržateľne rozvíjateľné prostredníctvom pravidelnej a systematickej praxe. Včasná diagnostika a následná cieleňá pedagogická intervencia v školskom veku predstavujú ekonomicky aj efektívnejšie riešenie na minimalizáciu problémov motorického vývinu, než je tomu pri realizácii terapeutických programov až v dospelosti [18].

ZÁVER

Pohybové schopnosti, pohybové zručnosti a pohybové kompetencie predstavujú tri vzájomne prepojené dimenzie motorického rozvoja, ktoré vytvárajú základ pre úspešnú participáciu detí na pohybových a športových aktivitách. Ich rozvoj je výsledkom komplexnej interakcie biologických predispozícií, kognitívnych procesov, sociálneho prostredia a kvality edukačného pôsobenia. Z analýzy teoretických východísk vyplýva, že motorický vývin detí predprimárneho a primárneho veku je dynamickým procesom, ktorý si vyžaduje odborné vedenie, cieleňú stimuláciu a systematické diagnostické sledovanie. Pohybové schopnosti predstavujú fundamentálny predpoklad pre osvojovanie pohybových zručností, ktoré sa v procese motorického učenia transformujú do komplexnejších pohybových kompetencií. Práve tieto kompetencie umožňujú dieťaťu primerane reagovať na rôzne pohybové situácie, adaptovať sa na meniace sa podmienky a vytvárať trvalý a pozitívny vzťah k pohybovej aktivite. Zároveň zohrávajú významnú úlohu v podpore zdravého životného štýlu a prevencii negatívnych zdravotných následkov sedavého správania.

Výsledky viacerých odborných zdrojov poukazujú na to, že systematický rozvoj motorických kvalít v rannom detstve je nielen efektívnejší, ale aj dlhodobo udržateľnejší ako intervencie realizované v neskoršom veku. Včasná diagnostika a pedagogická intervencia preto predstavujú zásadné nástroje na minimalizáciu motorických deficitov, podporu prirodzeného potenciálu detí a budovanie ich dlhodobej pohybovej gramotnosti.

Z pohľadu edukácie je nevyhnutné, aby bola telesná a športová výchova koncipovaná ako priestor pre rozvoj kompletného spektra motorických kompetencií, a nie iba ako prostriedok športovej výkonnosti. Kvalitný školský program má poskytovať dostatok pohybových príležitostí, podporovať vnútornú motiváciu detí k aktivite a rešpektovať ich vývinové osobitosti.

Zhrnutím možno konštatovať, že rozvoj pohybových kompetencií predstavuje jeden zo základných pilierov zdravého ontogenetického vývinu. Pedagogická prax, ktorá vychádza z poznatkov o štruktúre a determinantoch motoriky, môže výrazne prispieť k formovaniu generácie, ktorá bude pohybovo kompetentná, zdravo aktívna a pripravená zodpovedne participovať na kultúre pohybu v priebehu celého života.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] ČELIKOVSKÝ, S. a kol. (1990). *Analýza, Teorie A Matematické Modely Pohybových Schopností*. – Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-7066-211-5
- [2] KASA, J. a kol. (2007). *Terminologický Slovník Vied O Športe*. – Bratislava: Univerzita Komenského, Fakulta Telesnej Výchovy A Športu. ISBN 978-80-89197-78-1
- [3] MĚKOTA, K. a P. BLAHUŠ. (1983). *Motorické Testy V Tělesné Výchově*. – Praha: SPN
- [4] RUŽBARSKÁ, Ingrid. (2020). *Motorické Predpoklady Detí V Kontexte Predprimárneho A Primárneho Vzdelávania*. – Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej Univerzity V Prešove. [on-line]. ISBN 978-80-555-2450-4 [online]. Dostupné na internete: ><http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Ruzbarska1><[cit. 2025-11-25]
- [5] MĚKOTA, K. a J. NOVOSAD. (2005). *Motorické Schopnosti*. – Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0981-X
- [6] RACZEK, J., MYNARSKI, W. a W. LLACH. (1998). *Teoretycznoempiryczne Podstawy Kształtowania I Diagnostowania Koordynacyjnych Zdolności Motorycznych*. – Katowice: AWF. 187 s.
- [7] BELEJ, M. (2001). *Motorické Učenie*. – Prešov: Fakulta Humanitných A Prírodných Vied, Prešovská Univerzita, SVSTVŠ. ISBN 80-8068-041-8
- [8] RUŽBARSKÁ, I. a M. TUREK. (2007). *Kondičné A Koordinačné Schopnosti V Motorike Detí Predškolského A Mladšieho Školského Veku*. – Prešov: Prešovská Univerzita, Fakulta Športu. ISBN 978-80-8068-670-3
- [9] STAROSTA, W. (2003). *Motoryczne Zdolności Koordynacyjne (Znaczenie, Struktura, Uwarunkowania, Kształtowanie)*. – Warszawa: Instytut Sportu W Warszawie. ISBN 83-905090-6-7
- [10] RUŽBARSKÁ, I. (2024). *Determinanty Základných Pohybových Kompetencií Žiakov Primárneho A Predprimárneho Vzdelávania*. – Prešov: Prešovská Univerzita V Prešove. ISBN 978-80-555-3339-1
- [11] MĚKOTA, K. a R. CUBEREK. (2007). *Pohybové Dovednosti, Činnosti, Výkony*. – Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta Tělesnej Kultury. 163 s. ISBN 978-80-244-1728-8
- [12] SZOPA, J. (2000). *Některé Kritické Poznámky Ke Koncepci Zdravotně Orientované Tělesné Zdatnosti*. In: *Česká Kinantropologie*. Roč. 4, č. 1, s. 85 88. ISSN 1211-9261
- [13] HARRIS, J. a L. CALE. (2006). *A Review Of Children's Fitness Testing*. In: *European Physical Education Review* [online]. Roč. 12, č. 2, s. 220 225. ISSN 1741-2749. Dostupné na internete: >https://www.researchgate.net/publication/48352529_A_review_of_children%27s_fitness_testing< [cit. 2025-11-28] <https://doi.org/10.1177/1356336X06065359>
- [14] BURTON, A. W. a D. E. MILLER. (1998). *Movement Skill Assessment*. – Champaign IL: Human Kinetics. ISBN 3-7780-8291-4
- [15] GALLAHUE, D. L. a F. C. DONNELLY. (2003). *Developmental Physical Education For All Children*. – Champaign, IL: Human Kinetics. ISBN 0-7360-7120-2
- [16] ALMOND, L. (2013). *What Is The Value Of Physical Literacy And Why Is Physical Literacy Valuable*. In: *Journal Of Sport Science And Physical Education (ICSSPE)*, Bulletin No 65, 2013, s. 35 – 41. ISSN 1728-5909. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/publication/280715839_What_is_the_value_of_physical_literacy_and_why_is_physical_literacy_valuable< [cit. 2025-11-28]
- [17] CLARK, J. E. a J. S. METCALFE. (2002). *The Mountain Of Motor Development: A Metaphor*. In: CLARK, J. E. a J. H. HUMPHREY (Eds.), *Motor Development: Research And Reviews*, Vol. 2, s. 163 165. – Reston, VA: National Association For Sport And Physical Education
- [18] LOPES, L., SANTOS, R., COELHO E SILVA, M., DRAPER, C., MOTA, J. a ďalší. (2021). *A Narrative Review Of Motor Competence In Children And Adolescents: What We Know And What We Need To Find Out*. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 2021, Roč. 18, Č. 1, S. 18. <https://doi.org/10.3390/ijerph18010018>
- [19] HERRMANN, C., GERLACH, E. a H. SEELIG. (2016). *Motorische Basiskompetenzen In Der Grundschule: Begründung, Erfassung Und Empirische Überprüfung Eines Messinstruments*. *Sportwissenschaft*, 2016, Roč. 46, Č. 2, S. 60 73. <https://doi.org/10.1007/s12662-015-0378-8>

- [20] HERRMANN, C. a H. SEELIG. (2017). Construct Validity Of The MOBAK-5 Test Instrument And Determinants Of Basic Motor Competencies Of Fifth Graders. *German Journal Of Exercise And Sport Research*, 2017, Roč. 47, Č. 2, S. 110 121. <https://doi.org/10.1007/s12662-016-0430-3>
- [21] UTESCH, T. a F. BARDID. (2019). Motor Competence. In: HACKFORT, D., SCHINKE, R., STRAUSS, B. (Eds.), *Dictionary Of Sport Psychology: Sport, Exercise, And Performing Arts*, 1st Ed., s. 186. – Berlin/Heidelberg, Germany: Elsevier
- [22] GALLAHUE, D. L. a F. C. DONNELLY. (2003). *Developmental Physical Education For All Children*. – Champaign, IL: Human Kinetics. ISBN 0-7360-7120-2
- [23] HERRMANN, CH. a H. SEELIG. (2015). MOBAK – 3 Basic Motor Competencies Of Third Grade. [online]. – Switzerland: University Of Basel, Department Of Sport. Dostupné na internete: >https://edoc.unibas.ch/41207/2/20151215114309_566feebdd8511.pdf <[cit. 2025-11-24]
- [24] BARNETT, L. M., LAI, S. K., VELDMAN, S. L. C., HARDY, L. L., CLIFF, D. P., MORGAN, P. J., OKELY, A. D. a ďalší. (2016). Correlates Of Gross Motor Competence In Children And Adolescent: A Systematic Review And Meta-Analysis. *Sports Medicine*, 2016, Roč. 46, Č. 11, S. 1663 1688. <https://doi.org/10.1007/s40279-016-0495-z>
- [25] RODRIGUES, L. P., LUZ, C., CORDOVIL, R., BEZERRA, P., SILVA, B., CAMÕES, M. a R. LIMA. (2019). Normative Values Of The Motor Competence Assessment (MCA) From 3 To 23 Years Of Age. *Journal Of Science And Medicine In Sport*, 2019, Roč. 22, Č. 9, S. 1038 1043. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2019.05.009>
- [26] STODDEN, D. F. a ďalší. (2008). A Developmental Perspective On The Role Of Motor Skill Competence In Physical Activity: An Emergent Relationship. [online]. Dostupné na internete: >https://www.researchgate.net/publication/234734805_A_Developmental_Perspective_on_the_Role_of_Motor_Skill_Competence_in_Physical_Activity_An_Emergent_Relationship <[cit. 2025-11-26] <https://doi.org/10.1080/00336297.2008.10483582>
- [27] LOPES, L. a ďalší. (2020). A Narrative Review Of Motor Competence In Children And Adolescents: What We Know And What We Need To Find Out. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 2020, Roč. 18, Č. 1, S. 18. <https://doi.org/10.3390/ijerph18010018>
- [28] HERRMANN, C. (2018). MOBAK 1-4. Test Zur Erfassung Motorischer Basiskompetenzen Für Die Klassen 1-4. *Hogrefe Schultest*. – Göttingen: Hogrefe